

и Скот Макфий: „...Наблюдавах как Гина пали сутрешния огън – ненужна церемония, тъй като нищо не се приготвяше на него. И докато седях отвътре, забелязах как селските кокошки идваха към нас... Те кълвяха тук и там и приближаваха все по-близо, докато накрая стигнаха до лагера ни. Една от тях, по-смела от останалите, стигна на една ръка разстояние от момичето, което седеше и шиеше до безполезния огън. В полусънното ми съзнание се чудя какво ли бе сложило момичето на земята, за да я примамим... когато изведнъж усетих едно бързо движение на ръката ѝ – толкова бързо, колкото движението на езика на хамелеона при хващане на муха – последва само едно приглушено кътване и птицата изчезна. А Гина продължи шиенето си, сякаш нищо не се бе случило. И през целия този ден от време на време приглушените звуци издаваха присъствието на кокошката някъде в талигата. Звуците престанаха точно около час преди яденето, което се състоеше от варено пилешко месо” (Макфий 2007: 112).

“Кражба, лъжа и съдействие за контрабанда е за тях изкуство, гордост и талант”.

Този техен начин на живот се отбелязва още през XVII век. „Страхувахме се също от циганите, които са силни и смели и някои от тях бяха прочути разбойници... Макар че кражбите сурово се наказваха (в Османската империя – б.а.), все пак се вършеха често, а циганите бяха много опитни в този занаят”. За циганина Мустафа Шибил (чиито хайдутство, до убийството му през 1856 г., е исторически факт) пише в писмо от 10 март 1853 г. каймакамът на Сливенската лива Ессеид Али Риза. Адресирано е до негово Везирско превъзходителство командващия Румелийската армия: „Лицето, именуемо Шибил оглу Мустафа, известен разбойник, който произхожда от група цигани, които постоянно живеят в с. Градец, което се числи в Сливенската лива, заедно с няколко свои другари – разбойници, обикаля из споменатата по-горе лива и нейните близки каази, причинява вреди и загуби на бедното население и на раите, като се осмелява да им отнема с насилие имуществата, да убива хора и да върши безчинства...” (Кръстев 2009: 39).

В размирното време на Априлското въстание и последвалата Руско-турска освободителна война циганите се възползват от възможността да присвояват чужда покъщнина. Захари Стоянов описва такова събитие от началото на м. май 1876 г. „Близо до едно село (към гр. Ловеч – б.а.), при един кладенец, срещнахме една тълпа турски цигани, която се подаде из една крива пътека заедно с жените си и с много още магарета и коне, натоварени с българска покъщнина. И тия последните бяха призовани или по-добре от само себе си подбудени да оставят навреме коритата, вретената и решетата и да се опълчат против душманите на империята.... Тия бяха въоръжени твърде смешно, с по един пищов, с ножове, повечето без капии, на гол корем, и с брадви. Над